

Ik vraag het aan

„Ik sprak de laatste dagen veel over jou. Misschien zelfs te veel.” Vittoria Colonna, echtgenote van de Italiaanse prins van Teano, schrijft in 1916 naar beeldhouwer Umberto Boccioni. Na een ontmoeting aan het meer, het Lago Maggiore op de grens van Italië en Zwitserland meer bepaald, hebben de twee een verborgen relatie. Luttele maanden later echter valt Boccione als oorlogsvrijwilliger van zijn paard. Hij sterft, althans volgens de legende, met een brief van Colonna in de borstzak van zijn uniform.

Liefdesrelaties vormen de rode draad in *Love letters in war and peace* in het Museum voor Schone Kunsten in Gent. De tentoonstelling bestrijkt de periode van 1870 tot 1930 en toont de evolutie van liefdesbrieven enerzijds en van de manier waarop kunstenaars uiting gaven aan verliefdheid en relaties anderzijds.

Twee van de oudste werken zijn van de hand van Gustave Coppieers. De Ieperling tekent een oudere man die knielt en met de geldbeurs in de hand een jong meisje ten huwelijk vraagt. In een tweede tekening praten de ouders van het meisje op haar in. Kapitaal had op de huwelijksmarkt duidelijk nog de bovendhand op liefde. In dezelfde periode werden echter ook boeken uitgegeven die de kunst van het liefdesbrieven schrijven behandelde. Dankzij de alfabetisering en de evolutie in het postwezen nam het aantal briefschrijvers dan ook exponentieel toe.

Zweven

Love letters toont heel wat portretten van verloofden, echtgenotes en muzes. Soms komt de kunstenaar ook zelf in beeld. De Franse schilder Marc Chagall vertaalt zijn huwelijk met Bella Rosenfeld bijvoorbeeld in *De wandeling* (1917). De twee echtelieden houden elkaars hand vast, maar Rosenfeld zweeft, misschien wel van geluk, boven het hoofd van haar man. In *Onze kamer* zit zij dan weer in een hoek op een stoel, terwijl hij achter haar staat en haar hoofd kust.

Sommige kunstenaars verwerken een ongelukkige liefde in een sprookjesachtige reeks etsen, anderen blijven levenslang dezelfde man of vrouw afbeelden. Een buitenbeentje zijn de werken, van twee verschillende makers, die een censuurkantoor tijdens de Eerste Wereldoorlog tonen. Vooral vrouwen zitten er over de brieven gebogen. Elke dag lasen ze wellicht tientallen liefdesboodschappen.

Een ervan was misschien de brief van Roger Keyes, commandant van een vloot onderzeeboten, aan zijn echtgenote Eva in 1914. „Hoezeer ik ook zou willen blijven leven om veel meer mooie jaren met jou te delen, het is gepast en goed dat ik klaar ben om te sterven. Ik weet dat jij me zou aanmoedigen”, schrijft hij. Keyes overleefde. (JVH)

Love letters in war and peace loopt tot 22 februari 2015 in het Museum voor Schone Kunsten in Gent (Fernand Scribedreef 1), van dinsdag tot zondag van 10 tot 18 uur. Info op www.mskgent.be of 09 240 07 00.

Vroom leven in een woelige tijd

Tentoonstelling over dochter van Jan van Eyck schetst beeld van Maaseiks verleden

- Livina van Eyck trad als veertienjarig meisje in het klooster in
- Adellijke families strijden om bisschopstroom
- Verspreide kunstwerken zijn eenmalig samen thuis

Th. C. MADDER

In het jaar 1449 treedt een veertienjarig meisje uit Maaseik in het klooster in. Haar naam is Livina. Haar jonge intreden is voor die tijd niet uitzonderlijk, haar afkomst wel. Haar vader is Jan van Eyck, de man die samen met zijn broer Hubert het beroemde *Lam Gods* schilderde. De broers zijn vermoedelijk in Maaseik geboren en kregen er honderdvijftig jaar geleden een standbeeld. Die verjaardag was voor de stad een aanleiding om 2014 tot een Van Eyckjaar uit te roepen. Het belangrijkste evenement in dat kader is de tentoonstelling die aan het 'verborgen leven' van Livina is gewijd.

De tentoonstelling schetst niet enkel een beeld van het strenge en vrome leven dat Livina in het klooster leidde, maar belicht ook het tijdsgewricht in haar streek. Dat werd getekend door een religieuze vernieuwing die op gang

Manuscript uit het begijnhof Maaseik, omstreeks 1250-1300.

© Den Haag, Koninklijke Bibliotheek, 76 G 17

werd gebracht door de spirituele beweging van de moderne devotie, zowel als door een tien jaar durende strijd om de bisschopszetel van het prinsbisdom Luik.

Het aan de heilige Agnes gewijde klooster van Maaseik werd twintig jaar voor Livina's intrede erkend door bisschop Jan van Heinsberg. Het bevond zich buiten de stadsmuren vlak naast het begijnhof dat al veel eerder bestond. De stichtingsoorkonde

bepaalde dat de twee gemeenschappen vreedzaam naast elkaar moesten leven. De begijnen hadden er immers de kwalijke reputatie het niet zo nauw te nemen met de moraal.

In bootjes over de Maas

In 1482 werd het agnetenklooster het slachtoffer van de strijd tussen twee adellijke families die gewapenderhand om de Luikse bisschopstroom streden. De troe-

pen van Jan van Horn, een van de partijen, bezetten het klooster. Het gebouw werd in brand gestoken en de zusters hadden geen andere optie dan in bootjes naar de overkant van de Maas te vluchten. Pas drie jaar later konden ze zich opnieuw in de stad vestigen, maar ditmaal binnen de muren. Gelukkig bleken veel voorwerpen uit de brand gered.

De tentoonstelling belicht achtereenvolgens het verhaal van het begijnhof, het ontstaan van het agnetenklooster, het dagelijkse leven van de zusters, de vervaardiging van handschriften, het lezen van heiligenlevens en de geestelijke weg van de navolging van Christus die tot de mystieke vereniging met God moet voeren. Dat alles aan de hand van gebruiksvoorwerpen uit die tijd, handschriften die in het klooster werden gekopieerd en kunstwerken uit de tijd en streek van de gebroeders van Eyck. Bijna alles kwam in de loop der tijden in verzamelingen en musea buiten Maaseik terecht en werd nu eenmalig bijeengebracht vlakbij de ontstaansplek. Een mooi opgebouwde tentoonstelling om rustig verwijlend te bezoeken.

Livina Van Eyck. Een verborgen leven, loopt tot 25 februari in het voormalige minderbroedersklooster in Maaseik (Boomgaardstraat). Info op www.museummaaseik.be of via 089 56 68 90.

Advertentie

Broederlijk Delen
OMDAT HET ZUIDEN PLANNEN HEEFT

Met een gift in uw testament zorgt u ervoor dat we ook morgen de eigen plannen van mensen in het Zuiden kunnen steunen. Uw voordelen:

1. Uw nalatenschap krijgt een bijzondere bestemming.
2. U bent gerustgesteld dat alles goed geregeld is.
3. Uw begunstigen genieten van een fiscaal voordeel.

JA, ik wens - vrijblijvend en vertrouwelijk - een gratis infomap over de mogelijkheid om via een testament een toekomst te geven aan de eigen plannen van het Zuiden.

Naam
 Straat en nr.
 Postcode Gemeente
 Telefoon E-mail.....

Stuur deze coupon naar de verantwoordelijke legaten Marc Vertommen, Broederlijk Delen, Huidevettersstraat 165, 1000 Brussel
 (mail marc.vertommen@broederlijkdelen.be of bel naar 02 213 04 39).

BROEDERLIJK DELEN IN UW TESTAMENT
Laat het Zuiden verder leven

KERK & leven 19/11/2014